

T. B. M. M. TUTANAK DERGİSİ

6 ncı Birleşim

26. 5. 1999 Çarşamba

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	80
II. — YOKLAMA	81
III. — BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	81
A) GÜNDEMĐİŞİ KONUŞMALAR	81
1. — Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, yaş çay alım kampanyasındaki sorunlara ilişkin gündemdiş konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Mahmut Erdir'in cevabı	81:84
2. — Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, 55 inci hükümet döneminde izin verilen canlı hayvan ve hayvan ürünleri ithalinin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da geçimini hayvancılıkla sağlayan insanlarımızı zor durumda bıraktığına ilişkin gündemdiş konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Mahmut Erdir'in cevabı	84:88
3. — Gaziantep Milletvekili Mehmet Bedri İncetahtacı'nın, Türkiye'nin güvenliği ve insan haklarına ilişkin gündemdiş konuşması ve Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in cevabı	88:91

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.00'te açıldı.

Bursa Milletvekili Ertuğrul Yalçınbayır, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 21 inci Dönem çalışmalarına başlaması münasebetiyle,

Sakarya Milletvekili Cevat Ayhan da, son zamanlarda iş hayatında yaşandığı iddia olunan olumsuz gelişmelere ilişkin,

Gündem dışı birer konuşma yaptı.

Balikesir Milletvekili İsmail Özgün'ün, 21 Mayıs Dünya Süt Günü münasebetiyle süt hayvanlığına gelişmesine, süt üreticilerinin sorunlarına ve alınması gereken tedbirlere ilişkin gündem dışı konuşmasına, Tarım ve Köy İşleri Bakanı Mahmut Erdir cevap verdi.

Türkmenistan Cumhuriyetine gidecek olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı A. Ziya Aktaş'a, Maliye Bakanı Nami Çağan'ın vekâlet etmesinin uygun görülmüş olduğuna ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkeresi Genel Kurulun bilgisine sunuldu.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonlarından;

a) Dilekçe Komisyonu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Hesaplarını İnceleme Komisyonunun 13'er üyeden,

b) 3346 sayılı Kanun gereğince kurulan Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun 35 üyeden,

c) İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ile diğer komisyonların 25'er üyeden,

Kurulmasına ve komisyon üyeliklerinin siyasi parti gruplarına dağılımına ait listeye ilişkin Danışma Kurulu önerisi ile,

Başkanlık Divanının 20 üyeden kurulmasına ve görev yerleri dağılımının; Demokratik Sol Parti Grubuna 1 Başkanvekili, 1 İdare Amiri, 3 Kâtip Üye; Milliyetçi Hareket Partisi Grubuna 1 Başkanvekili, 1 İdare Amiri, 3 Kâtip Üye; Fazilet Partisi Grubuna 1 Başkanvekili, 1 İdare Amiri, 2 Kâtip Üye; Anavatan Partisi Grubuna 1 Başkan, 1 Başkanvekili, 1 Kâtip Üye; Doğru Yol Partisi Grubuna 1 İdare Amiri, 2 Kâtip Üye şeklinde olmasına ilişkin DSP, MHP ve ANAP Gruplarının müşterek önerisinin ise, yapılan görüşmelerden sonra,

Kabul edildiği bildirildi.

26 Mayıs 1999 Çarşamba günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşime 16.18'de son verildi.

Yıldırım Akbulut

Başkan

Cahit Savaş Yazıcı

İstanbul

Geçici Kâtip Üye

Fadıl Ağaoğlu

İstanbul

Geçici Kâtip Üye

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

26 Mayıs 1999 Çarşamba

BAŞKAN : Yıldırım AKBULUT**GEÇİCİ KÂTİP ÜYELER : Yahya AKMAN (Şanhurfa), Sadan ŞİMŞEK (Edirne)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 6 ncı Birleşimini açıyorum.

II. – YOKLAMA

BAŞKAN – Elektronik cihazla yoklama yapılacaktır; süre 5 dakikadır.

Bu süre içerisinde elektronik sisteme giremeyen milletvekillerinin, salonda hazır bulunan teknik personelden yardım istemelerini; buna rağmen sisteme giremeyen üyelerin ise, yoklama pusulalarını teknik personel aracılığıyla 5 dakikalık süre içerisinde Başkanlığa ulaşturmalarını rica ediyorum.

Yoklama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, toplantı yetersayısı vardır; görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce, üç arkadaşımıza gündem dışı söz vereceğim.

İlk olarak, yaş çay alım kampanyasındaki sorunlarla ilgili olarak gündem dışı söz isteyen Rize Milletvekili Sayın Ahmet Kabil'i davet ediyorum.

Buyurun. (ANAP sıralarından alkışlar)

III. – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI**A) GÜNDEM DİŞİ KONUŞMALAR**

1. – *Rize Milletvekili Ahmet Kabil'in, yaş çay alım kampanyasındaki sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köyişleri Bakanı Mahmut Erdir'in cevabı*

AHMET KABİL (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce, 21 inci Yasama Döneminin ülkemize, milletimize ve sayın milletvekillerimize hayırlı ve uğurlu olmasını Cenabı Allah'tan diler, Yüce Meclise saygılarımı sunarım.

Sayın milletvekilleri, Doğu Karadeniz Bölgesinin tek geçim kaynağı olan çay tarımının sorunları hakkında Yüce Meclise bilgi sunmak için söz almış bulunuyorum; bu vesileyle, bana söz imkân veren Sayın Başkanı ve siz değerli milletvekili arkadaşlarımı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, çay bölgesinde 201 000 üretici ailenin yüzde 82'si 1 ilâ 5 dekar, yüzde 18'i ise 5 dekardan fazla çay tarlasına sahiptir. Hepsinin 5 dekardan fazla çay tarlasına sahip olduğunu düşünsek bile, yıl boyunca budama, çapalama, gübreleme, toplama işlemlerinde çalışan aile fertlerinin eline bugünkü fiyatlarla yılda toplam 400-500 milyon lira geçmektedir; bu, ayda 40 milyon lira eder. Bu miktar, yoksulluk sınırının altında 1'i bile değildir. Bir ailenin bu gelirle geçinmesi mümkün olmadığı için, Rize, Türkiye'de en çok göç veren iki ilden biridir.

1980'lere kadar yaş çay taban fiyatı 40 ile 65 sent arasında verilirken, 1980-1996 yılları arasında verilen taban fiyatlar enflasyonun çok altında kalmış ve bölge halkı mağdur edilmiştir. Çayın Karadeniz Bölgesi için sosyal bir olay olduğu gerçeği unutulmamalıdır.

Bir taraftan, devlet büyük şehirlere yığılmayı önleme gayretinde; diğer taraftan, Rize gibi, akarsuları, yeşillikleri, yaylaları, tarihî kemer köprüleri ve konaklarıyla Türkiye'nin cenneti bir ilimizin halkını büyük şehirlere göçe zorluyoruz.

Bu gödişe bir son vermek için, bölgede başlatılmış olan sanayi ve altyapı yatırımlarının devamını temin etmenin yanında, çay üreticisinin sorunlarına da doğru ve kalıcı çözümler getirmek gerektiği kanaatindeyim.

Bu nedenle, yapılması gerekenler:

1. Yaş çay alımları mayıs ayı başında başlamasına rağmen, hâlâ fiyatı tespit edilememiştir. Bir an önce, taban fiyatın, enflasyondaki yükselme de dikkate alınarak, açıklanması gerekir. Ancak, bugünlerde telaffuz edilen yüzde 40 seviyesindeki bir artış, bölge halkına karşı bir haksızlık olacağı gibi, bölge halkını çok daha mağdur duruma düşürecektir.

2. Son üç yılda olduğu gibi, yaş çay bedellerinin müstahsile zamanında ödenmesi için, kuru çay fiyatları, diğer zorunlu tüketim maddeleri fiyat artışlarına paralel olarak ayarlanmalıdır.

3. Bütün halkımıza yetecek kadar çay üretilmesine rağmen -hatta 30 bin ton fazla- Türkiye'ye yurt dışından, ithalat yoluyla, yolcu beraberinde zafî eşya muafiyeti kapsamında, sınır ticareti kapsamında, kaçakçılık yoluyla, yılda yaklaşık 30 bin ton çay girmektedir. Bu durum, Türk çaycılığının sonunu hazırlamaktadır. Acilen tedbir alınması gerektiği kanaatindeyim.

Elimizdeki fatura örneklerinden de anlaşılacağı gibi, ithalat yoluyla yurda giren çayların fatura fiyatları çok düşük -20-25 sent gibi düşük fiyat- gösterilmektedir. Bu durum, vergi kaçakçılığını ve de haksız rekabeti beraberinde getirmektedir. Dolayısıyla, alış ve fatura fiyatlarının daha ciddi denetlenmesi gerektiği kanaatindeyim.

Yine, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinden yolcu beraberinde 1 500 mark tutarındaki vergisiz zafî eşya muafiyeti limiti istismar edilerek, tamamı çaya kullanılmaktadır. Türkiye'de bu maksatla teşekkül eden ticarî firmalar tarafından her gün birçok kişinin Kıbrıs'a giriş çıkışı yaptırılarak, her seferinde, her şahıs, yurda 200-250 kilogram çay sokmaktadır. Bu, tonlarca İran çayının yurda girmesi demektir. Bu ürün Kuzey Kıbrıs'ın kendi ürünü olmadığı için, Kuzey Kıbrıs'da da bir faydası yoktur.

Yönetmelikte bir değişiklik yapılarak, bu kapsam dışında bırakılmış olan porselen, şeker ve diğer maddeler gibi çayın da muaf tutulması gerektiği kanaatindeyim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KABİL (Devamla) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET KABİL (Devamla) – Sınır ticareti kapsamında; valiliklere verilen yetkilere bakanlar kurulu kararıyla konulan sınırlandırma devam etmelidir; gümrük kapılarından kaçak olarak yurda sokulan çayın girişi mutlaka engellenmelidir.

Amerikan Reuters Haber Ajansı, Mart 1999 tarihli bülteninde "Türkiye'ye her yıl 15 000 ton dan fazla kaçak, kalitesiz çay girmektedir" diye yazdı. Bu durumu, Türkiye'de, mahkemelerdeki davalar da doğrulamaktadır.

Gümrüklerde daha ciddi denetim yapılmalı ve yürürlükteki 1615 sayılı Gümrük Kanunu çerçevesinde "Rize ihtisas gümrüğü" mutlaka kurulmalıdır.

Sayın milletvekilleri, Türk çayı, dünyada, boyası, katkı maddesi, kimyasal ilaç bakiyesi olmayan tek çaydır. Zaman zaman, bazı sözde yazarların karalamaları ve yorumları, tamamen haksız, maksatlı ve ithalatçı firmaların taşeronluğuna yönelik yorumlardır. Bunları bu kürsüden bir defa daha kınıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET KABİL (Devamla) – Bitiriyorum efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

AHMET KABİL (Devamla) – Türkiye'de kişi başına yılda 2,2 kilogram çay tüketilmektedir. Dünyada birçok ülke, bizden daha fazla çay içme alışkanlığına sahiptir. Çay tiryakiliği, sağlıklı yaşamın koşuludur.

Bakın, 11 Mayıs 1999 tarihli Hürriyet Gazetesinin ilavesinde "Kalbin Koruyucusu Çay" başlıklı habere göre, Amerika Birleşik Devletlerinde bir grup bilim adamı, 340 sağlıklı insan üzerinde yaptıkları araştırmada, çay içenlerin kalp krizine yakalanma riskinin yüzde 46 oranında azaldığını ortaya koymuşlardır; aynı habere göre, çaydaki bazı antioksidanlar ise kolesterolü yok etmektedir; yani, kısacası, çay, birçok hastalığa şifadır diyor, Yüce Meclisi tekrar saygıyla selamlıyorum. (Alkışlar)

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI MAHMUT ERDİR (Eskişehir) – Sayın Başkan, cevap vereceğim.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI MAHMUT ERDİR (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Rize Milletvekilimiz Sayın Ahmet Kabil'in çayla ilgili sorunlarına cevap vermek istiyorum.

1999 yılı için yaş çay alım programı 550 000 ton, genel rekolte tahmini ise 850-900 000 tondur. Bu alım döneminde, 550 000 tonun Çay-Kur tarafından, 300-350 000 tonun özel sektör tarafından alınacağı tahmin edilmektedir.

3 Mayıs 1999 tarihinde yaş çay alımlarına başlanmış olup, 24 Mayıs 1999 tarihi itibarıyla 124 000 ton yaş çay alınmış durumdadır. Alımlar, 2 980 alım noktasında, 1 420 alım ekibi tarafından yapılmaktadır. Çay alımları hızlı ve düzenli bir şekilde devam etmektedir.

Çay-Kurun 45 adet çay fabrikasının çay işleme kapasitesi 6 600 gün/tondur. Fabrikalar halen tam kapasiteyle çalışmaya devam etmektedir.

Yeni hükümetimizin kurulma çalışmaları devam ettiğinden, 1999 yılı yaş çay ürünü fiyatı, yeni kurulacak hükümet tarafından açıklanacaktır; ancak, belirlenecek fiyat, üreticilerin mağduriyetine yol açmayacak, emeklerini karşılayacak miktar ve olanaklar çerçevesinde gerçekleşecektir.

Birinci sürgün yaş çay ürünü ödemelerine, geçen yıllarda olduğu gibi, 20 Haziran 1999 tarihinde başlanacaktır. Öngörülen alım bedellerinin zamanında karşılanmasını teminen Çay-Kur tarafından gerekli önlemler alınmış ve hazırlıklar tamamlanmış bulunmaktadır. Böylece, ödemelerde herhangi bir gecikmeye meydan verilmeyecektir.

Sayın milletvekilleri, yabancı menşeli çayların yurda girişiyle ilgili olarak aşağıdaki bilgileri sunmak istiyorum:

Çay ithalatında beher kilograma uygulanan baz fiyat 2 Amerikan Doları olarak belirlenerek, bu değer altında gösterilen çayın ithalatına müsaade edilmeyecektir.

Yolcu beraberinde zati eşya muafiyeti kapsamında Kıbrıs'tan getirilenlere uygulanan 1 500 DM'lik muafiyet, çay için kullanılmayarak, Kıbrıs'tan Türkiye'ye yolcu beraberinde gelen çay girişinin engellenmesi için girişimler yapılmıştır.

23.12.1998 tarihinde yayımlanan bakanlar kurulu kararı çerçevesinde, ülkemize sınır ticareti kapsamında çay girişi yasaklanmıştır.

Kaçakçılığa karşı önlemlerin artırılması için -Dış Ticaret Müsteşarlığı ve Gümrük Müsteşarlığı nezdinde önlemlerin artırılması için- her türlü girişim sürdürülmektedir ve tedbirler alınmıştır. Bu konuların sonuca bağlanmasını teminen, gelişmeler Bakanlığımızca yakından takip edilmektedir.

Önümüzdeki sezonun çay üreticilerine hayırlı olmasını diliyorum, bu tedbirlerin de uygulanmasıyla darboğazların giderileceğini tımt ediyor, Yüce Meclisi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (DSP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, 55 inci hükümet döneminde izin verilen canlı hayvan ve kesilmiş hayvan eti ithali hakkında, Ardahan Milletvekili Sayın Saffet Kaya'ya aittir.

Buyurun efendim. (DYP sıralarından alkışlar)

2. – *Ardahan Milletvekili Saffet Kaya'nın, 55 inci hükümet döneminde izin verilen canlı hayvan ve hayvan ürünleri ithalinin, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da geçimini hayvancılıkla sağlayan insanlarımızı zor durumda bıraktığına ilişkin gündem dışı konuşması ve Tarım ve Köy İşleri Bakanı Mahmut Erdir'in cevabı*

SAFFET KAYA (Ardahan) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 21 inci Dönem Parlamentomuzun, memleketimize, milletimize hayırlı olmasını Yüce Allah'tan niyaz eder, tüm değerli arkadaşlarıma saygılarımı arz ederim.

Hayvancılığımızla ilgili gündem dışı söz aldım.

Çok maalesef ki, 55 inci hükümetin giderayak aldığı son bakanlar kurulu kararıyla hayvan ve ürünleri ithalinin serbest bırakılması, doğumuzu ve güneydoğumuzu, bu noktada çok müsteki bir hale getirmiştir. Bölgemiz coğrafyasında halkımızın yüzde 65'inin hayvancılıkla karakterize olması ve ekonomik akarın da bu minvalde tamamıyla hayvancılığa dayanması nedeniyle, hayvan ithalinin açılması noktasında çok ciddi manada örselenmiş ve maalesef ki bugün, doğu ve güneydoğuda hayvancılıkla geçimini sağlayan insanlarımız, bu noktada kan ağlar hale gelmişlerdir.

55 inci hükümetin ve devamında 56 ncı hükümetin hayvancılıkla ilgili bu uygulamaları, maalesef son derece palyatif kalmış, son derece çözümsüz kalmış. Hatırlayacak olursak, 1939 yılında Türkiye'de canlı baş hayvan sayısı 55 milyon civarında idi, bugün 1998 ve 1999 rakamlarına göre de 52 milyon civarında. Nispet olarak kıyasladığımızda, hayvancılığımızda böyle yanlış politikaların sonuçlarının, bölgemizi ve hayvancılığımızı her geçen gün ciddi manada çökerttiğine şahidiz ve bunun rahatsızlığını da çok ciddi manada yaşıyoruz.

55 inci hükümet döneminde, hayvancılık kredi faizlerimizi -üzülerek söylüyorum- IMF'nin de baskısıyla yüzde 40'lardan yüzde 80'lere çıkararak bir hükümet anlayışı vardı ve o günkü şartlarda, zaten, hayvan ithali açılmıştı. Bugün, doğu ve güneydoğu sınırlarını kontrol altında tutamıyoruz; maalesef, 55 inci hükümet döneminde de bu kontrol her geçen gün biraz daha larç hale geldi. Her geçen gün, 2 000 tane hayvan, bırakın ithal hayvan iznini, doğu sınırından kaçak olarak girmekte ve bu da, oradaki hayvan üreticilerini perişan etmektedir. Hükümetin bu noktada geçmişte bir uygulaması oldu mu; olmadı. O günkü şartlarda konuyla ilgili sözlü soru önergesi verdiğimde, Sayın Bakan bu konunun üzerinde hassasiyetle duracağını ifade etmişti; fakat, sonuç itibarıyla halen daha İran'dan, Afganistan'dan ve Suriye'den getirilen kaçak hayvanlar vardır ve her gün Yüksekova

sınırından -altını çizerek söylüyorum, Sayın Bakanın da dikkatini çekmek istiyorum- 2 000 baş hayvan kaçak olarak yurdumuza girmektedir; orada 55 inci hükümetin otorite boşluğu vardır.

Ülkemiz nüfusunun yüzde 50'si tarımla iştigal etmektedir ve bu da, gayri safi millî hâsılamıza üçte 1 nispetinde yansıyan bir ekonomik akarı ifade etmektedir. Az önce rakamlarıyla da tespit etmeye çalıştığım gibi, her geçen gün eriyen ve maalesef yok olan hayvancılığımız ve mustarip kalan halkımız...

Bugün "doğu ve güneydoğu paketi" diye, 55 inci hükümet ve devamında 56 ncı hükümet bir paket açıkladı; paketi açıklarken şunu söyledi: "Geçmişte açıklanan paketler afakî kaldı; bundan sonra, bizim açıklayacağımız bu paketler hayatiyete geçecektir. Doğu ve güneydoğuya, biz, iş ve istihdam sahası bulacağız."

Ben buradan 56 ncı hükümete de şu noktada seslenmek istiyorum ve diyorum ki: Bu sanayi yatırımlarınız, istihdam yatırımlarınız çok doğrudur; ancak, bunlar hayatiyete geçmemiştir, lafta kalmıştır, izafi yorumlar olarak kalmıştır; fakat, yine diyorum ki, gelin, ilkönce orada sanayii kaldırmaktan öte, bunu millî bir politika haline dönüştürerek hayvancılığa el atalım. Bu söylediklerim, iktidar-muhalefet meselesi de değildir; bunlar, her hükümetin mutlaka ve mutlaka öncelikli olarak gündemine alacağı konuların başında gelir. Umarım ki, önümüzdeki dönem içinde kurulacak hükümetimizin bu konuda hassasiyeti olur; fakat, geçmişe baktığımızda -işte, söylediğim gibikredi faizleriyle birlikte, kaçak hayvanın girmesiyle birlikte, canlı hayvan ithalinin açılmasıyla birlikte, bölge halkımız ve ülkemiz bu konuda sıkıntıya girmiştir.

Bugün, Hollanda'ya bakıyoruz, Belçika'ya bakıyoruz, Amerika'ya bakıyoruz; millî gelirlerinin yüzde 50'sini hayvancılıktan elde edebilme şansına sahipler; ama, Türkiye coğrafyası bu noktada hayvancılığa çok müsait olmasına rağmen, halkımızın yüzde 65'i hayvancılıkla karakterize olmasına rağmen, 1940 yılındaki canlı hayvan sayımızı bugün elde edemiyoruz.

Ben, tabii, 55 inci ve 56 ncı hükümetlerin bu noktadaki yanlış politikalarının ve 28 Aralıkta canlı hayvan ithalinin açılmasının da gerçekten ülkemize çok büyük zarar verdiğinin altını çizmek istiyorum.

Canlı hayvan ithali geçmiş dönemlerde açılmıştı; hepimiz çok iyi biliyoruz. İthalin açılmasının sebebi de şuydu o zamanki dönemde: İşte, ithal canlı hayvan gelirse, et ürünleri fiyatlarında azalma olur... Fakat, yanlış uygulamalarla, o günkü süreçte de, ithal hayvan ürünlerini pazarlayan holdingler, tekelleşerek bu ürünleri daha da yüksek fiyatlara satma şansını elde ettiler ve hayvancılığımız, her geçen gün geriye gider oldu. O bakımdan, bu yanlış uygulamanın, yeni oluşacak hükümette yeniden gözden geçirilmesi ve uzun vadede, gerçekten, geçmişin yanlışlarını da göz önüne alarak, tekrar, hayvancılığımızla ilgili değerlendirmelerin yapılması şarttır.

Mustafa Taşar'ın bakanlığı döneminde bir proje vardı; bakanlar kurulu kararıyla, Hayvancılığın Geliştirme Projesi adıyla, canlı hayvan ve damızlık ithalinin açılmasıyla ilgili bir çalışma vardı. (Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SAFFET KAYA (Devamla) – Sözümlü tamamlayabilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

SAFFET KAYA (Devamla) – Maalesef, bu proje -işte, TİGEM kurulmuş hayvancılıkla ilgili- ve 1970'lerden bugüne kadar getirilen diğer projelerin hiçbiri hayatiyete geçirilmemiş. Halbuki, hayvancılık, bölgemizin, ülkemizin çok önemli sorunu. Bunun için, hayvancılığın önemiyetini bilerek, ülke ekonomisine getirisini bilerek, bu noktada hassasiyetle sorunu ele almasını, şahsım ve partim adına, özellikle yeni hükümetten tavsiye olarak rica ediyorum ve umuyorum ki, bir an önce

kurulacak hükümet de, bu konudaki kesin tavrıyla, bölgemizdeki kaçak hayvan ithalini veya kaçak hayvan geçişini durdursun; çünkü, bölge halkı perişandır.

Ben, seçim bölgem Ardahan'a gittiğimde "hayvan ithali açıldı" dediğim zaman, benim bölge insanım "sizin dönemde açıldı" diye bana ifade de bulunuyor; halbuki, hayvan ithali bizim dönemde açılmadı; bizzat 55 inci hükümet döneminde açılmıştı.

Bu noktada, ben, yeni kurulacak hükümete başarı diliyorum; yeni gelen parlamenter arkadaşlara başarı diliyorum; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. (DYP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan. (DSP sıralarından alkışlar)

TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANI MAHMUT ERDİR (Eskişehir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ardahan Milletvekilimiz Sayın Saffet Kaya'ya teşekkür ediyorum; ülkemizin en önemli sorunlarından bir tanesini kürsüde dile getirdiler.

Ülkemizde seyreden bulaşıcı hastalıklarla mücadelede istenilen sonucun alınabilmesi amacıyla canlı hayvan ithalatıyla ilgili kontrol belgesi düzenlenmesi, 21.8.1996 tarihinden itibaren üçer aylık sürelerle durdurulmuştur. Bakanlık görevime başladığım andan itibaren konuya hassasiyetle eğildim ve benden önceki bakan arkadaşlarımızın uygulamalarının devamı olarak, kontrol belgesi düzenlenmesi, 1 Mayıs 1999 tarihine kadar, hemen durdurulmuştur.

İçinde bulunduğumuz dönem itibarıyla, mevsim koşulları ve buna bağlı olarak artan göçer hayvan hareketleri, bu hastalıklarla mücadeleyi zorlaştırmakta ve hastalıkların yayılmasında rol oynamaktadır. Bunun sonucunda, bazı illerimizde hastalık mihrakları varlıklarını devam ettirmektedir.

Bu nedenle, ülkemizde yapılmakta olan şap hastalığıyla mücadele çalışmalarında istenilen sonuçların alınabilmesi için, hastalığa hassas sıfır bağışık canlı hayvanların ülkemize ithalatında kontrol belgesi düzenlenmesi, 30 Nisan 1999 tarihinden 1 Ağustos 1999 tarihine kadar üç ay süreyle yeniden durdurulmuş bulunmaktadır. Konu, tarafımdan titizlikle takip edilmekte olup, şartlar iyileşmediği takdirde, süre uzatılmasına devam edilecektir.

Sayın milletvekilleri, Bakanlığımızca takip edilen sıkı bir uygulamayla ülke hayvancılığının gelişmesi sağlanmaya çalışılırken, zaman zaman, biraz evvel sayın milletvekilinin belirttiği gibi, ülkeye kaçak hayvan ve kaçak et getirme girişimlerinin olduğu haberleri alınmaktadır ve de doğrudur. Özellikle doğu ve güneydoğuda sınır ülkelerinden yurdumuza kaçak olarak getirilmek istenilen canlı hayvanların ve etlerin ülkeye girişinin önlenmesi için Bakanlık olarak gerekli tedbirler alınırken, İçişleri Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, sınır il valilikleri gibi konuyla ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarımız da bu konuda çeşitli defalar uyarılmış olup -sayın bakanlarımdan gerek yazılı olarak gerek kendi özel, şifahi ricalarımla- kendilerinden, yurda kaçak hayvan ve et girişinin önlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını istedim.

Sayın milletvekilleri, yapılan çalışmalar sonucunda, kaçak hayvan girişlerinde önemli azalmalar olduğu gözlenmektedir. Bakanlığımızla işbirliği içinde bu konuda görev üstlenen diğer bakan arkadaşlarıma sizlerin huzurunuzda içtenlikle teşekkür ediyorum; her türlü tedbiri aldılar ve bazıları önlediler. Özellikle Trakya'dan da yolcu beraberinde kaçak et geliyordu; hepsi önlendi, oradan şimdi girişler durdu; fakat, doğudan -sayın milletvekilim haklılar- hâlâ kaçak hayvanlar girmekte ve bunların hepsi de şap hastalığına maruz durumdadır.

Kaçak hayvan ve et girişinin önlenmesi için yürütülen çalışmalar çerçevesinde, Van İlimizde, yurda kaçak et sokan bir şebeke, tarım il müdürlüğümüzün etkin denetimleri sonucu ortaya çıkarılmış durumdadır ve sorumlular savcılığa iletilmiştir.

Sayın milletvekilleri, ancak, son yıllarda özel teşebbüsün sektöre duyduğu ilgi ve bu konuda yapmış oldukları yatırımların ihtiyacı olan damızlık gebe düvelerin yurt içinden temin edilme imkânının olmaması nedeniyle -bir yılda ancak 1 500 adet hayvan temin edebiliyoruz; bunun da, Türkiye'nin ihtiyacını hiç karşılamayacak durumda olduğunu belirtmek istiyorum- İstanbul'da yerleşik bir firmanın, Kırklareli İli Demirköy İlçesi Karacadağ Köyünde, Türkiye Bilimsel Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı ve TÜBİTAK Veteriner Hayvancılık Araştırma Grubuyla birlikte yürütülecek araştırma projelerinde kullanılmak üzere 800 baş; Kayseri Devletinde yerleşik diğer bir firmaya, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğünün denetiminde kurmakta olduğu ve gerekli inşaat ve makine yatırımını gerçekleştirdiği damızlık süt sığırcılığı işletmesinin ihtiyacı olan 600 baş damızlık gebe düvenin ithali için önizin verilmiş bulunmaktadır. Adı geçen özel teşebbüsten, söz konusu damızlıkları kendi işletmelerinde kullanacaklarına, hayvanları işletmelerinde tutacaklarına dair, noterden tasdikli taahhütname ve teminat mektubu alınmıştır.

Değerli milletvekilleri, bunlara ihtiyacı şuradan duyduk: 1995 yılında, ülkemize, aynı mihver etrafında 275 000 hayvan ithal edilmiştir. Maalesef, gelen hayvanların hepsinde iki hastalığa rastlanılmıştır; bir tanesi lenf kanseri, diğeri de düşük olayına ve ölü buzağı doğumlarına neden olan hastalıktır. Hiç bunlardan nesil almak mümkün değil. Bu hayvanların hepsi kasaplığa gitti. Her birine 600 000 dolar ödediğimizi düşünürseniz, ne kadar para ödediğimizi, bunların nasıl beyhude olduğunu ve dövizimizin hiçe gittiğini sizler de takdir edersiniz. Bu açıdan ağızımız yandığı için, yeni hayvancılık projesinin ıslahında her türlü tedbiri almaya çalıştım, bu kontrolü yapacak elemanları özel eğitime aldım.

Bu sözleşmede -şimdi işin detayına geçiyorum- hayvanları işletmelerinde kullanacaklarına, tutacaklarına dair, noterden tasdikli taahhütname ve teminat mektubu alınmıştır; bu teminat mektubu ithalatın yüzde 40'dır. Bu işletmelerin, damızlıkları, müsaade kapsamı dışında başka amaçla kullandıkları tespit edildiğinde, alınan teminat mektubu işleme konacak ve teminat tutarı olan -firmaya göre- 60 milyar lira hazineye irat kaydedilecektir.

Bu çerçevede, ülke hayvancılığının geliştirilmesi çalışmalarına hizmet edecek nitelikte görülmesi nedenleriyle, damızlık gebe düvelerin ithal edilmesi, Bakanlığımızca da uygun mütalaa edilmektedir. Zira, biraz evvel belirttiğim gibi, ülkemizden bunları karşılamak mümkün değildir. Hayvancılıkta darboğaz vardır. Kaçakların önüne geçmek için her türlü mücadeleyi yapıyoruz. Ülkemizde, inanınız, kesilen hayvanların hiçbirisi sağlıklı değil ve bu kaçak hayvan girişi önlenemediği takdirde, halkımıza sağlıklı gıda yediremeyiz. Hayvan kaçakçılığını önlemek üzere her türlü tedbiri aldım ve bunun uğraşısı içerisindeyim.

Böyle bir konuyu buraya getirdiği için, sayın milletvekilime teşekkür ediyorum.

Türkiye'de, iki yıldan beri ithalat olmadığı için, besicilik de gelişmiş durumdadır ve mezbahalarımıza, Et ve Balık Kurumumuza devamlı talepler vardır, onların karşılanmasına çalışılmaktadır.

Eskiden olan bu kaçak hayvancılık şimdi tam tersine çalışıyor; eskiden Türkiye'den İran sınırına hayvanlar götürülüyordu, şimdi ise Somali'den İran sınırına getiriliyor ve İran sınırından da ülkemize giriyor. Daha acı gerçekler var; öyle bir pazar oluşmuş ki, sayın milletvekilimin dediği gibi, fiyatlar çok düşük ve rekabet etmek mümkün değil.

Kaçakçılıkla ilgili her türlü tedbiri almamıza rağmen kaçakçılık yine de devam etmekte. Bununla ilgili bütün tedbirleri aldık, inşallah bundan sonra azalır ve milletvekilimizin endişeleri de ortadan kalkar, ülke olarak hepimizin yüzü güller.

Sizlere teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (DSP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündem dışı üçüncü söz, Türkiye'nin güvenliği ve insan hakları hakkında, Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Bedri İncetahtacı'ya aittir.

Buyurun efendim. (FP sıralarından alkışlar)

3. – *Gaziantep Milletvekili Mehmet Bedri İncetahtacı'nın, Türkiye'nin güvenliği ve insan haklarına ilişkin gündem dışı konuşması ve Devlet Bakanı Şükrü Sina Gürel'in cevabı*

MEHMET BEDRİ İNCETAHTACI (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sözlüme başlarken, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yeni dönemin, yeni seçilen milletvekillerimize, yeniden seçilen milletvekillerimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi, Türkiye'de en sorumlu olan, Türkiye'nin bütün meselelerinden en yüksek derecede mesuliyeti haiz bir müessesedir. Bu müessesenin, bu mesuliyetinin gereğini yerine getirebilmesi için, aynı ölçüde yüksek bilgileri haiz olması gerekir; sorumluluğun ifası eksik bilgiyle gerçekleşmez.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye'de çok uzun bir zamandan beri fikrî kargaşa yaşanmaktadır. Âdeta, hiç alakası olmayan hususlar birbiriyile alakalı olarak gösterilmekte veya aklın, ilmen birbirine zıt olması gereken şeyler de birbiriyile paralellik arz eder şekilde topluma arz edilmektedir. Bu, bir fikrî kirlenmeye sebebiyet vermekte ve yalnız milletvekillerimiz değil, halkımız da birçok meselede doğru teşhis yapamamaktadır. Eğer bir meselede doğru teşhis yapılmazsa, doğru tedaviyi ortaya koymak da mümkün değildir. Ben, bu gündem dışı konuşmada çok önemli olarak gördüğüm bir hususa değinmek için bu girişi yaptım.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye'de, birtakım çevreler tarafından Türkiye'nin güvenliği meselesi ile insan hakları ve özgürlükleri meselesi birbirine aykırı, birbirine karşı iki fikir olarak telakki ettirilmektedir. Sanki, Türkiye'nin güvenliğini savunanlar, insan haklarına, özgürlüklerine karşıymış gibi gösterilmekte veya insan haklarını, özgürlüklerini ortaya koyan insanlar, bunların Türkiye'de hayat bulmasını, ihya olmasını isteyen insanlar, Türkiye'nin güvenliğine itibar etmiyorlarmış gibi bir düşünce topluma empoze edilmektedir. Bu çok yanlış ve çok tehlikeli bir meseledir.

Hepimizin bilmesi gerekir ki - ve öyle olduğunu bildiğinizde de eminim- Türkiye'nin güvenliği ve insan hakları birbirini tamamlayan iki önemli konudur; bunlar birbirinden farklı olarak düşünülemez; birbirinden farklı olarak telakki edilemez. Hepimiz bilmeliyiz ki, Türkiye'nin güvenliğini, ancak özgür insanlar temin edebilirler; özgürlüğü elinden alınmış ve insan hakları konusunda sıkıntıya girmiş ülkelerde, elbette, güvenlik meselesi de sıkıntıya girecektir.

Peki, bu noktada bir suale cevap aramak istiyorum. Muhterem arkadaşlarım, acaba, Türkiye'de neden böyle bir hava oluşturuldu, birçok sunî gündemde olduğu gibi, burada da sahte bir düşünce topluma salındı? Bunu kim yaptı, kimler yaptı, bu kısa zaman içerisinde onların üzerinde durmak istemiyorum; ama, hafızalarınızı canlandırmanızı rica ediyorum.

Bakınız, bugün, çeşitli vesilelerle insan haklarını ve özgürlüklerini ihlal edenler, çeşitli vesilelerle insan haklarına ve özgürlüklerine dil uzatanlar, bundan, daha, çok uzun olmayan tarihlerde güvenliğimizi temin eden insanlara da aynı şekilde dil uzatıyorlardı. O gün, güvenlik kuvvetlerimize karşı olanlar, bugün de insan haklarının ve özgürlüklerinin Türkiye'de egemen kılınması için çalışanlara karşıdır.

Bunlar kimlerdir; bunlar -çok açıkça söylüyorum- uluslararası ekonomik çıkar çevrelerinin Türkiye'deki yerli işbirlikçileridir. Onlar için mesele, ne Türkiye'nin güvenliğidir ne insan hakları meselesidir; onlar için mesele, sömürü yoluyla elde ettikleri imkânlarının devam etmesinden başka bir şey değildir.

Onu yapabilmek için de, Türkiye'nin güvenliğinden sorumlu olanlarla Türkiye'de insan haklarını savunanları karşı karşıya getirmişler ve âdetâ bunların birbirleriyle çatışmasını sağlamışlar, kendileri de ekonomik sömürülerini sürdürmeye devam etmişlerdir.

İşte, milletvekilleri olarak, burada, bu gerçeği görmezlikten gelemeyiz; bu noktada müteyakız olmak mecburiyetindeyiz.

Muhterem milletvekilleri, nasıl ki, ham yobazın, kaba softanın, manevî değerleri, insan haklarını ve özgürlüklerini istismar etme hakkı yoksa, olmamalıysa, sömürü çevrelerinin de Türkiye'deki güvenliği istismar etme hakkı olmamalıdır, Meclis buna müsaade etmemelidir. Eğer, bu iki noktada dikkatimizi temerküz ettirmezsek, Türkiye, bugün yaşamış olduğu kaostan dışarı çıkamaz.

Türkiye'de yaşayan insanlarımız, milletimiz hiçbir zaman krize yardımcı olacak davranışlara girmemişlerdir; aksine, nereden gelirse gelsin, gayet olgunlukla, bu krizi önleyici davranışlar içerisinde girmişlerdir; bizlerin de Meclis olarak, onlara bu konuda yardımcı olması gerekmektedir.

Ben, Muhterem Başkanımızdan, 21 inci Dönemin ilk günlerinde bir arzda bulunmak istiyorum : Milletvekilleri olarak bizim, her şeyden fazla bilgiye ihtiyacımız var. Türkiye'de gerçekte ne olup bittiğini, kimin ne yaptığını, sosyal sahada, ekonomik sahada -bunu altını çizerek söylüyorum- bankalarda neler olup bittiğini çok iyi bilmeye ihtiyacımız var. Maalesef, 20 nci Dönemde, milletvekilleri, birçok konuda gerçek bilgiden, tam bilgiden mahrum bırakılmışlardır. Ben, Sayın Başkanımızdan ve yeni seçilecek Meclis Başkanlık Divanı üyelerinden bu konuda milletvekillerimize gerekli yardımlarda bulunmalarını rica ediyorum. Milletvekilleri mademki sorumludurlar, öyleyse bu sorumluluklarının gereği olarak gerekli olan bilgiye ulaşmalıydılar. Bunun için, Türkiye'de fikir değerler birliğinin oluşması için uygun platformların oluşturulması gerekmektedir; bu birinci arzımdır.

İkinci arzım da, İçişleri Bakanlığımızdandır ve diğer güvenlik güçlerimizdendir. Yeni bir hükümet kurulacaktır. Bu hükümetimiz, temenni ediyorum ki, güvenlik ile insan haklarını birbirine aykırı, birbiriyle ters iki düşünce olarak telakkî etmez ve temenni ediyorum ki, bu iki düşüncenin Türkiye'de vazgeçilmez olarak var olması için ellerinden gelen bütün tatbikatı ortaya koyarlar. Bunun, Türkiye'nin içinde bulunduğumuz bu kargaşa ortamından kurtulmak için hayati ehemmiyet arz ettiğini ifade ediyor, daha fazla şey söylemeye lüzum hissetmeden -vaktinizi almamak için- sözlerimi burada tamamlıyor; hepinize saygılar sunuyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakan. (DSP sıralarından alkışlar)

DEVLET BAKANI ŞÜKRÜ SİNA GÜREL (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Bedri İncetahtacı çok önemli bir konuya değindiler; ben de, bu konuda Hükümetimizin görüşlerini arz etmek üzere huzurunuzdayım.

Gerçekten çok önemli bir konuya değindiler; çünkü, insan hakları konusu, yalnızca ülkemizin uluslararası ilişkilerini, uluslararası alandaki görünümünü ve iç güvenliğini değil, aynı zamanda Türk insanının geleceğinin aydınlık olup olmamasını da ilgilendiren son derece önemli bir konudur ve Türkiye'de, insan haklarının çağdaş ölçütlere uygun bir anlayışla korunması ve geliştirilmesi, insan haklarıyla bağdaşmayan uygulamalara meydan verilmemesi 55 ve 56 ncı hükümetlerimizin öncelikleri arasında yer almıştır. Bu çerçevede, İnsan Hakları Koordinatör Üst Kurulu önemli kararlar alarak, bu alanda son yıllarda sürdürülen çalışmalara yeni bir ivme kazandırmıştır.

Üst kurul, insan haklarına saygıyı çağdaş, evrensel ölçütlerde gerçekleştirecek bir idarî ve hukukî altyapıyı oluşturmaya ve bu alanda çeşitli kurum ve kuruluşların çabalarını seferber ederek, aynı zamanda bir eşgüdüm içerisinde toparlamaya önem vermiş, buna yönelik çeşitli kararlar almıştır. Bu kararlardan bir bölümü, yönetmelik, genelge, eğitim programı gibi idarî düzenleme veya işlemlerle de uygulamaya sokulmuştur. Yasal düzenlemeyi gerektiren çeşitli konularda hazırlanan yasa taslak ve tasarıları ise 20 nci Dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinde yasama sürecinin değişik evrelerinde bulunmaktaydı, 21 inci Dönemde de, bizim, Türkiye Büyük Millet Meclisi içerisindeki çalışmalarımızda bu tasarıların yeniden Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmaları uygun olacaktır kanısındayız.

İnsan hakları, süreklî çabayı gerektiren ve her dönemde elde edilen birikimleri birbirine ekleyerek ilerleyen bir süreç olması nedeniyle, öntümüzdeki dönemde insan hakları bağlamında yapılacak çalışmalara büyük önem verilmektedir. Bu çalışmalarda yararlanılmak üzere, ilgili bakanlıklarımızın yanı sıra üniversitelerimizin, insan haklarıyla ilgilenen meslek kuruluşlarının, derneklerin görüş ve önerileri de alınmıştır. Bu görüşler ışığında, öntümüzdeki dönemde, insan hakları alanında toplumumuzun beklentileri doğrultusunda daha ileri adımlar atılması da tasarlanmaktadır.

İnsan hakları konusunda yapıcı eleştirilere Türkiye her zaman açık olmuştur; ancak, insan hakları konusunu siyasal amaçlarla Türkiye'ye karşı kullanmaya kalkışanların bu niyetlerini Türkiye'nin kabul etmesi mümkün değildir. (DSP ve MHP sıralarından alkışlar)

Türkiye, bölgesinde tek, çoğulcu, demokratik ve laik ülkedir. Cumhuriyetin kurulduğu tarihten bu yana da demokrasiyi geliştirmek için halkımız ve halkımızın temsilcileri büyük çaba sarf etmektedir. Batı ülkelerinde bu sürecin 200 yıldan daha fazla sürdüğü de unutulmamalıdır.

Türkiye'nin terörle mücadelesi çerçevesinde alınan önlemlerle ilgili olarak ülkemize karşı zaman zaman eleştirilerin yöneltildiği görülmektedir. Öncelikle şu noktayı vurgulamak gerekir: Türkiye'deki terör olgusu, doğrudan doğruya Türkiye'nin toprak bütünlüğüne ve vatandaşlarının can ve mal güvenliğine yönelmiştir. Ülke bütünlüğüne yönelik bir tehdit halinde her devletin hukuk çerçevesinde kendisini koruyabilmesi için gerekli önlemleri almaya hakkı vardır. Uluslararası temel insan hakları belgelerinde bu tedbirlerin alınmasına her zaman yer verilmiş, olanak tanınmıştır.

Terör, her türlü insan hakkının temeli olan yaşam hakkını ihlal etmektedir. Terörü alelade bir suç olarak görme olanağı da yoktur. Terör, toplum, devlet ve demokrasi için büyük bir insan hakları ihlalidir. Terörü yapanların demokratikleşme gibi bir sorunu zaten yoktur. İstedikleri demokratikleşme ve insan hakları değildir. Zaten, terör yoluyla insan hakları ve demokrasi mücadelesi de yapılamaz. Anayasal düzeninin yıkılmasına ve ülkesinin bölünmesine de hiçbir devlet hoşgörü gösteremez.

Türkiye'de bugüne kadar alınan önlemler de Avrupa'nın herhangi bir ülkesinin bölücülüğe ve teröre karşı aldığı ve alacağı önlemlerden farklı değildir. Terör, aynı zamanda, demokrasiye, hukuken üstünlüğüne, barış ve istikrara da tehdit oluşturmaktadır. Amacı ne olursa olsun, çocuk, genç, yaşlı, kadın, erkek demeden masum insanların hayatını ve ülkelerin toprak bütünlüğünü hedef alan terörün önlenmesinde, Türkiye'nin yanı sıra, başta komşularımız olmak üzere, tüm ülkelere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Bugün, terörün kendileri için bir tehlike oluşturmadığını düşünen ülkeler bilmelidirler ki, çağımızın bu bilyelik tehlikesinin yarın kime yöneleceği, dünyanın hangi yöresinde hangi masum insanları hedef seçeceği belli değildir. Bu nedenle de, terörizm ile mücadelede uluslararası işbirliği büyük önem taşımaktadır. Türkiye'ye eleştiri yöneltenlerin, Türkiye'deki terörün niteliğini doğru algılamaları gerekmektedir. Türkiye'ye eleştiri yöneltenlerin gözden kaçırdıkları veya yeterince

algılayamadıkları nokta, Ulusal Kurtuluş Savaşı ruhuna egemen olan ve cumhuriyet anayasalarının temel taşlarından birini oluşturan, hangi inanca ve kökene mensup olursa olsun, Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının birinci sınıf vatandaşlar oldukları anlayışımızdır. Onların anlamadıkları, bugün ve gelecekte de benimsemeye devam edeceğimiz temel anlayışımızdır. Bu anlayışımız, vatandaşlarımıza karşı hiçbir zaman ayrımcılık içermeyen ve tüm vatandaşlarımızı devlet karşısında eşit gören anlayışımızdır.

Vatandaş veya yabancı olsun, kendi topraklarında yaşayan bireylerin en kutsal ve temel hakkı olan yaşam hakkını terörizm belasından korumak, her demokratik hukuk devletinin en önde gelen sorumluluğu ve görevidir. Bu anlayışla, Türkiye, terörle mücadelesini, insan haklarına ve hukuka saygı çerçevesinde kararlılıkla sürdürecektir. Türkiye'ye insan hakkı dersi vermek isteyen ülkeler, kendi eksikliklerine de bakmak zorundadırlar. Bugün, insan hakları konusunda bütün ülkeler birçok açıdan alçakgönüllü olmak zorundadırlar; çünkü, çeşitli sosyolojik nedenlerle veya idari yapının, hukuk sisteminin eksiklikleri nedeniyle insan hakları ihlalleri hemen hemen bütün ülkelerde yaşanmaktadır ve bütün ülkelerin görevi, insan hakları ihlallerine son vermektir; bizim de görevimiz budur. Biz, başka ülkelerde insan hakları ihlalleri olmasını, hiçbir zaman, Türkiye'de bu tür uygulamaların bir gerekçesi ya da bir mazereti olarak öne süremeyiz; bu, bir mazeret olamaz; ancak, biz, Türkiye'yi insan hakları konusunda örnek bir ülke durumuna getirme çabamızdaysak, bunu da, başkalarının yapıcı eleştirileri doğrultusunda; ama, kendi insanlarımızın geleceğini aydınlık bir gelecek haline getirme kararlılığında olduğumuz için yapıyoruz; ama, Türkiye'nin, gerçekte başka hesaplarla, başka düşüncelerle, bazı kişiler arasında insan haklarının da sürekli olarak önüne getirildiği bir ülke olarak görülmesini de kabul edemeyiz.

İnsan hakları konusunda başarının önemli bir ölçüde bu kavramın bir bilinç olarak bütün insanlarca benimsenmesine bağlı olduğunu belirtmek gerekir. O nedenle, insan hakları bilincinin bütün toplumda, bütün insanlarımızda yerleşmesi gerekir. Eğer, bunu sağlayabilirsek, o takdirde insan hakları ihlali sorunları büyük ölçüde azalacaktır. Bu konuda eğitimin ve iletişim araçlarının rolü inkâr edilemez.

Sayın milletvekilleri, insan hakları konusunda çok önemli bir nokta daha var. İnsan hakları, sadece bir sorumlunun, sadece bir hükümetin, sadece bir idarenin başarabileceği bir amaç değildir. Bu amaç, bütün insanların işbirliği yapmasını gerektiren bir büyük davadır. Bu önemli konuda hepimiz el ele vermeliyiz, hepimiz, hepimizin insan onuruyla eşit ve özgür olarak yaşamasını sağlamak için birlikte çalışmalıyız. Konuşmamı bu çağrıyla tamamlamak istiyorum.

Hepinize en derin saygılarımı sunuyorum. (DSP, MHP ve ANAP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz.

Bu kısımda Başkanlık Divanı üyeliklerinin seçimini yapacaktık. Ancak, siyasi parti gruplarının aday gösterme işlemi tamamlanamadığından, seçimleri yapamıyoruz. Adaylarını bildirmemiş olan grupların, adaylarını bir an önce bildirmelerini rica ediyorum.

Gündemimizde görülecek başka konu bulunmamaktadır. Gündemde yer alacak konuları sırasıyla görüşmek için, 27 Mayıs 1999 Perşembe günü saat 15.00'te toplanmak üzere, birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 15.55

Türkiye Büyük Millet Meclisi

GÜNDEMİ

6 NCI BİRLEŞİM

26 . 5 . 1999 ÇARŞAMBA

Saat : 15.00

1

BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2

ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

3

SEÇİM

1. — Başkanvekilleri, Kâtip Üyeler ve İdare Amirleri Seçimi.

4

OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5

MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6

GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI

YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7

SÖZLÜ SORULAR

8

KANUN TASARI VE TEKLİFLERİYLE

KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

